

Emile Wennekes (Utrecht University) e.wennekes@uu.nl

‘Musicians in Exchange’, AMS 2011

Dutch classical musicians in Terezín (aka members of the ‘Barneveld Group’)

-**Emanuel Haagman**, trombone (b. 1887)

-**Simon Haagman**, trombone (b. 1875)

>**Herman Leydensdorff**, violin (b. 1891)

[‘Leidensdorf’ in Terezín *Freizeitgestaltung* programs;
‘Hessel Leidensdorf’ in list telegraphed by the Dutch Government
Communications Office, London (DGCO);
‘pianist Hermann Lydensdorf’ in Berkley: 235]

-**Leo Pappenheim**, conductor (b. 1896)

-**Juda Poppelsdorf**, violin (b. 1881)

-**Ida Simons-Rosenheimer**, piano (b. 1911; aka novelist C.S. van Berchem)
[‘Simon’ in DGCO list]

-**Joseph Slochem**, trompet (b. 1890)
[‘Slogham’ in DGCO list]

-[**Stomp**] **Sal[omon] H[artog] Snijder** (b.1898)
[‘Snyder’ in DCGO list]

>**Rosa Spier**, harp (b. 1891)

>**Sam[uel] Swaap**, violin (b. 1888)
[Swab in Terezín documentation]

>**Sam[uel] Tromp**, violin (b. 1902)

(non-classical musicians: Rudolf L. Bli[c]k, Maup Cantor, Max van der Ploeg, Hans Feith, Rob Silberberg, Hans Spanjaard / musicologist: Paul Cronheim)

Several dates

- March 1941: musicians banned from public concert life*
(some employed in the Jewish Symphony Orchestra from November 1941 - July 1942)
- December 1942: imprisoned/housed in Barneveld (NL)*
- September 1943: transported to camp Westerbork (NL)*
- September 1944: deported to Terezín (identified as ‘Group C’ in transport list)*
- February 1945: liberation transport to Switzerland of a selected group*

-June 1945: transport of rest of the survivors via Switzerland back to the Netherlands.

Table 1: Excerpt DCGO list (via Kring voor Nederlandse Joden in Engeland)

IV			
Isidore v.Praag	30.11.10	Geert.Son-v.Koppel	8. 6.86
Robertine " -Veerman	25. 5.93	Salomon "	27. 4.79
Dora "	23. 7.10	Martha Spanjaard	29.10.07
Ivonne Estella v.Praag	13.10.21	Olga " -Spanjaard	13. 7.84
Bertha Prins-Hirsch	24. 5.75	Rosa Spier	7.11.91
Carola " (gesch.v. Nabarro)	29. 5.82	Isaac Spyer	26.11.34
Henr.Prins-Prins	30. 6.00	Jacob "	28. 4.11.
Mozes Prinz	3. 8.26	Sara Dorothea Stibbe	26. 5.82
Diederik v.Raalte	20. 8.78	Raymonde Sussmann	3. 4.18
Mar. v.Raalte-v.Raalte	8. 1.83	Sam Swaab	5.10.88
Selina Ricardo	23.12.80	Sara Teixeira de Mattos	31. 7.06
Abraham Roco	20.12.85	Annie Tels	23. 2.30
Sarah "	18.12.91	Lucia " -Elias	16.10.99
Saartje Rosenbach-		Martinus "	16. 8.62
de Bruin	23. 1.73	Jacob Teyel	9. 1.20
Mathilde Rosenberger	21. 1.73	Regina Thomas	30. 4.84
Constanza Rosenheimer-		Fanny van Thijn-Michels	23.11.79
Vecht	19. 8.86	D.Adolf van Thijn	24.12.67
Kaethe Ruddsheim-Vedor	9. 6.82	Aaltje Tromp	25. 4.27
Mary "	18.12.10	Aron "	8. 6.35
Netty "	5. 9.13	Cistwa "	30.10.31
Joseph Salomon	6. 3.84	Samuel "	25. 1.02
Els Samuel	7. 4.27	Flora Turfkruyer	25. 9.20
Josef Sarphati	1. 3.76	Isaac "	27. 2.97
Adolf Schaap	14. 1.32	Jacqueline "	4. 3.33
Johanna " "	2. 5.04	Marianne "	19. 5.30
Otto "	12. 8.33	Rebecca "	21. 8.18
Dr.Sam "	16. 3.91	Willem "	28. 6.06
Rachel Scheffer	23. 1.31	Rebecca Vaz Dias	24. 4.74
Samuel "	17.10.08	Jacoba Veffor	13. 5.21
Hans Schrijver	27.12.17	Cato v.d.Vegt.	26.10.00
Sara " -v.Son	16.12.25	Eva v.d.Ven	7.12.75
Henr.Schulman-Gerzon	2. 6.80	Henri Verkozen	2. 8.12.
Benno Schwartz.	3. 6.29	Sonja " -Brisch	7. 8.20
Netty "	28.11. 26	Sara Visrapor	15.12.92
Aron Adolf Schwarz	17. 1.97	Herman Visser	17.11.90
Louise C. " -Pop	27. 5.04	Marianne " -Visser	20.11.04
Maurits Senator	30. 5.77	Mina "	8. 8.72
Rachel " -Morescol	13. 5.57	Rosa " -Nopol	20. 2.12
Franciska Simonis	5. 2.09	Holcne Vles v.Leeuwen	9. 1.43
Fanny Simons	17. 4.85	Joseph Vless.	12. 8.74
Ida " -Rosenheimer	11. 3.11.	Max Vlessing	30. 4.15
Karl "	19. 3.37	Mientje " -Vomberg.	29. 9.12
Martha " -Jakob	4. 2.70	Belia de Vries	25. 1.88
David "	25. 3.04	Elisabeth "	13. 2.92
Jeanette Slogham-Sajet	21. 8.85	Engelina " -Turfkruyer	19.11.94
Josef "	30. 3.90	Anna Vroman-Vroman	5. 6.84
Henriette Snijder		Sophie Beerle-Vroman
" -Rodrigues	19. 7.00	Marianne Weil-Cohen	13. 4.91
Leonard "	8.10.30	Nanna "	2.12.14
Sal.Hart.Snijder	24. 7.98	Sara "	26. 6.26
		Dora Werkendam	9. 1.15

Table 2: Missed wages of Jewish members, Concertgebouw Orchestra

OVERZICHT GEDERFD SALARIS JOODSCHE ORKESTLEDEN						
Naam	Functie	Jaarsalaris tot 1.9.42	Jaarsalaris van 1.9.42	Gederfd Salaris		Totaalbedrag
Rosa Spier <i>Joodse Orkest f. 650.- J. Spier f. 250.-</i>	solo-harpiste	f. 3.640.-- + f. 160.-- smaren- geld f. 183.-- toelage solo spel	f. 3.770.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 8.5.45	f. 3.488,30 f. 10.121,20	f. 13.620,20
B. Meyer	9e vl. 1e violen	f. 2.967.--	f. 3.510.--	van 30.9.42 tot 8.5.45		f. 9.140,63
S. Tromp <i>Trompet f. 150.- J. Spier f. 250.-</i>	2e attaque 2e violen	f. 2.721.--	f. 3.640.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 8.5.45	f. 2.636,75 f. 9.782,47	12.419,22
S. Snijder <i>Violoncello f. 650.- J. Spier f. 250.-</i>	4e plaats 2e violen	f. 2.967.--	f. 3.380.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 8.5.45	f. 2.843,38 f. 9.083,61	11.986,99
L. Penn <i>Jok f. 650.- Stem f. 2250.- J. Spier f. 250.-</i>	6e plaats 2e violen	f. 2.852.--	f. 3.380.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 1.5.45	f. 2.734,13 f. 9.033,20	11.747,33
S. Brill <i>Stem f. 3150.- J. Spier f. 250.-</i>	2e solo-cellist	f. 3.111.--	f. 3.770.--	van 30.9.42 tot 1.5.45		f. 9.739,27
J. Slagter <i>Trompet f. 650.- J. Spier f. 250.-</i>	3e trompet	f. 3.074.--	f. 3.380.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 8.5.45	f. 2.945,95 f. 9.083,61	12.029,56
E. Haagan	1e trombone	f. 3.640.--	f. 3.770.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 1.5.45	f. 3.488,30 f. 10.053,36	13.541,66
J. Heister <i>Trompet f. 650.- J. Spier f. 250.- Stem f. 3150.-</i>	3e concerta.	f. 2.624.--	f. 3.510.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 1.5.45	f. 2.514,71 f. 9.350.--	f. 11.874,71
L. Rudelsheim	2e concerta.	f. 3.239.--	f. 4.000.-- + f. 500.--	van 15.9.41 tot 1.9.42 van 1.9.42 tot 1.5.45 toelage 4 x f. 500.--	f. 10.666,64 f. 2.000.--	f. 15.761,33
				Transporteeren		f. 119.801,10

Selected Bibliography

- George E. Berkley, *Hitler's Gift: The Story of Theresienstadt* (Boston: Branden Books, 2002);
- K[arel] J[ohannes] Frederiks, *Op de bres 1940-1944: Overzicht van de werkzaamheden aan het Departement van Binnenlandsche Zaken gedurende de oorlogsjaren* (Den Haag: W.P. van Stockum & zoon, 1945), 72-81;
- Manfred Flügge, *Rettung ohne Retter. Oder: Ein Zug aus Theresienstadt* (München: Deutscher Taschenbuch Verlag, 2004);
- Joseph Friedenson & David Kranzler, *Heroine of Rescue: The incredible story of Recha Sternbuch who saved thousands from the Holocaust* (Brooklyn, NY: Mesorah Publications, Ltd);
- Johan H. Giskes, Sannie Hoogervorst & Jannetje Koelewijn (Eds.), *Waar bemoei je je mee? 75 Jaar belangenstrijd van de Vereniging 'Het Concertgebouworchest'* (Zutphen: De Walburg Pers, 1991);
- Piet Heuwekemeijer, *Van Rosa Spier tot Rosa Spier Huis. Vijftig jaar symfonieorkest. De autobiografie van Piet Heuwekemeijer* (Amsterdam: Uitgeverij de Appelbloesem Pers, 2000);
- Theodore van Houten, 'Nederlandse musici in Theresienstadt' (a supplement to the 1995 Dutch translation of Karas, *Music in Terezín*);
- Wally M. de Lang (Ed.), *Het oorlogsdagboek van dr. G. Italië: Den Haag, Barneveld, Westerbork, Theresienstadt, Den Haag 1940-1945* (Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij Contact, 2009);

- L[oe] de Jong, *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog* ('s-Gravenhage: Staatsuitgeverij, 1969-191) 29 Vols.;
- Joza Karas, *Music in Terezín 1941-1945* (Stuyvesant, NY: Pendragon Press, 1985, - Maren Köster & Dörte Schmidt (Eds.), *Mann kehrt nie zurück, man geht immer nur fort. Remigration und Musikkultur* (München: edition text + kritik, 2005);
- Peter Lurvink, 'De Nederlandse componisten in de muziekpolitiek tijdens de bezetting', in: *Oorlogsdocumentatie '40-'45: Tweede Jaarboek van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie* (1990), 81-110;
- Pauline Micheels, *Muziek in de schaduw van het derde Rijk*, Zutphen 1993;
- , 'Het Nederlandse muziekleven tijdens de Duitse bezetting', in: *Een muziekgeschiedenis der Nederlanden*, Louis Peter Grijp et. alt. (Eds.) (Amsterdam: Amsterdam University Press, 2001), 636-643;
- Boris de Munnick, *Uitverkoring in uitzondering? Het verhaal van de Joodse 'Barneveld-groep' 1942-1945* (Barneveld: BDU, 1992);
- J[acques] Presser, *De Ondergang: De vervolging en verdelging van het Nederlandse Jodendom 1940-1945* ('s-Gravenhage: Staatuitgeverij, 1965) 2 Vols.;
- H[ein] J. van Royen et alt. (Eds.), *Historie en kroniek van het Concertgebouw en het Concertgebouworkest 1888-1889* (Zutphen: De Walburg Pers, 1989), 2 Vols.'
- Emile Wennekes, 'Neu anfangen, neue Anfänge: Musikalische Remigration in den Niederlanden', in Tagungsband „Wo anknüpfen?“ *Internationale musikwissenschaftliche Tagung zu Exil und Rückkehr an Musikhochschulen*. 16.-18.12.2005, Bundesakademie Wolfenbüttel, Dörte Schmidt & Matthias Pasdzierny (eds.) *Forthcoming*.
- , "“Some of the Jewish musicians are back at their desks” A case study in the remigration of European musicians after World War II', in: *Exil'Arte* (1/1; 2011) *Forthcoming*.